

САНА ОЛОХ

ССКП ЧУРАПЧЫТААБЫ РАЙНОМУН УОННА ҮЛЭХИТТЭР
ДЕПУТАТТАРЫН ОРОЙУОННАБЫ СОВЕТЫН ОРГАНА

Х а н ы а т
1931 снл алтынны
ыйтан тахсар

№ 6 (4740)

1976 снл. Тохоуныу 13 нунэ
оптуорунньун

Сыаната
2 харчм

ССКП райномун бюротугар, райсовет исполкомугар

КЫСТЫК ҮС ЫЙА ТҮМҮКТЭННЭ

ССКП райномун бюрота уонна райсовет исполкома оройуон совхозтарыгар обществоннай сүөһү кыстыгыны үс мйдээх түмүгүн көрдүлэр.

Ордук ахсынны ыйга илэрэн барап ыйагы күтүгэ үстө ыйагы, эбии атымыгы күөккө сүөһү түмүгэр үүтү ыйагы, государствоннай атымылаахы былааннара толоруллубуттара бөлүктөннө. Карл Маркс аатынан совхоз Болугурдаагы, Эрилик Эристин аатынан совхоз Хадаардаагы, Хайахсыттыдагы отделениелара ити кыстык үүтү ваховой ыйагы уонна государствоннай туттарыны былааннарын аһара толордулар. Бороонтон праведна ыйагы графигия Соловьев отделениета 124,6, Болугур отделениета 107,7 бырышмагына тлэртилэр.

Од тынан барап бороонтон праведна ыйагы графигия оройуон үрдүккө 83,1 бырышмагына туолла, үс мй устата 172 сүөһү көппүнүн олүүгө таһаарылыныа, ордук Субурууснай аатынан, Карл Маркс аатынан совхозтарга.

Кыстык үс ыйагы түмүктэрин сыйыны ырытан туран, ССКП райкома, райсовет исполкома ССКП XXV съезин көрсө үүт ыйагы уонна эти, үүтү государствоннай атымылаахы толуксунуу-олууну ыйдаах былааннарын аһара толорууну хааччылар сымалтан үлэһиттэр ортолоругар социалистическай куоталаанын илэтин талкылаарыгар совхозтар салалталарын, работномнарын эбээһиндэсттилэр.

И И И
Общественнай сүөһү кыстыкыны үс ыйдаах түмүгүн социалистическай куоталаанын усуллубуларын сүрүн көрдүрүлүрүн, толорон, куоталааны кыйагылаарынан 185,5 балл ыйагы Эрилик Эристин аатынан совхоз (директор Р. А. Филиппов, партиом секретара Н. С. Дятков, работком председател Г. Д. Ефимов) аагы.

ыйагы уонна ССКП райкомун, райсовет исполкомун көһөрүлү сымдыр Кыһыл аһагылар аһагына, 129,35 баллаах Карл Маркс аатынан совхоз иһиге, 115,79 баллаах Субурууснай аатынан совхоз үһүс мнэстэһинилэр.

Отделениелартан 106,45 баллы ыйагы Карл Маркс аатынан совхоз Мурулдаагы отделениета бастагы, 93,76 баллаах Болугур пикте, 84,4 баллаах Хайахсыт үһүс мнэстэһигэ табыстылар.

Фермалар коллективтарын социалистическай куоталааныларын аһагылаарынан хас бирдин фуражнай ыйагытан 345 кг үүтү ыйагы Карл Маркс аатынан совхозтан Тогурдугаагы фермага аагылыныа. Иккис мнэстэһи эмнэ ити совхозтан Куула Куол, үсүһү Эрилик Эристин аатынан совхозтан Бырым ферматын коллективтара ыйагылар.

Совхозтар кыйагылаарынан күрэхтэһинилэригэр үс ыйагы хас бирдин фуражнай ыйагытан 540 кг үүтү ыйагы Х. С. Дычовскай (Карл Маркс аатынан совхоз) бастагы. Эмнэ ити совхозтан В. Н. Дюдорона иһиге, М. М. Константинова үһүс мнэстэһинилэр.

Бороон иһигэр аһагылартан Карл Маркс аатынан совхоз Аартыктаагы аһагы хас бирдин бороон орто аһагылыныа 46,1 кг тлэрдэн бастагы. Бороон 44,8 кг аһагылыныа ситиспит «Юбилейнай» (Карл Маркс аатынан совхоз) пикте, 43,4 кг ситиспит Минныала (Эрилик Эристин аатынан совхоз) үһүс мнэстэһи табыстылар.

Бирдинилээн бороон көрсөчүлэр күрэхтэһинилэригэр 61,5 кг төлөһүтүүнү ситиспит М. Н. Новгородова бастагы, 51,2 кг көрдүрүлүрү М. А. Абрамова иһиге, 47,7 кг төлөһүтүүнү Н. С. Софронов үһүс мнэстэһи ыйагылар.

Идэлэригэр уһуйаллар

Карл Маркс аатынан совхоз Болугурдаагы отделениетын кадронай булчуттара аһагы-Егор Прокопьевич уонна Дюдор Прокопьевич Дюдоростар сымалта буоларын курдук, күндү түүлээги сонордоһо ыйаах үрэхтэригэр барарга төрүмүттөрө, кинилэр быйылгы сезонга Константины Германович бөлүгүнүн кытта идэлэригэр үрэхтэригэр аһаагымыттар. Константины аһагысырыны кыйагы кыахтаах, сонор суолун табан батыһар мындыр өйдөөх дин эрдэттэ бийэллэр. Оһон, бу 17 эр саастаах эдэр уол, кэлин кадронай булчут буолара сар баа суох дин сыаналабыт тара.

Сонордугуттар эргэнэ хара тыларымтан элбэх иһиги туурдаах, өтүк харадаах Сага дыйа иһиги эргиллэбиттэр. Барыта 1200 солк. суу малаах ыйаагынаах түүлээги Ийэ дойдуга хайагыгар нилдэригэр. Маны таһынан 40 э. кырынаагы, солондону, о. д. а., барыта 500 солк. суу малаагы онус пилетка бастагы муннэригэр таһастаах туттардылар.

Егор Прокопьевич булчуттардыгар таһастаах сайын эрдэттэн бэлэниэмнэ, хас аһагыны сиргэ ат көлөтүгэр аһаах от тлэһэ бардин оттоон төмөһүтү. Куолума үрөһү, Тогурдугаагы ордугу үтүтэни туһула. Ити барыта кинилэр эрэй суох сымдыр уонна сымналар усуллубуларын хааччылыа. Оттон быраата Дюдор Прокопьевич сайыннын отделениета көнү баш бастагы үлэһит, ыйагыны буоллагына булчут тлэһэ сорсунаагы. Кини тинт төрдүгэр баш тини сымыпта дин суола хачы. Онкоһор аһагыны аһаагынаах аһагы утары сүүрэн аһагы тлэһэнан бирдэ эр ытан кэһигэр берген аһаагыны буоллаа дин.

Иһи-бһилэр үөрөнөөччилэрэ Константины Германович дараан сыйагы-сымалылары бийлэт сырылаах уолчаан буолла.

Иһиги булчуттат сонордугуттар ССКП XXV съезин көрсө онус пилетка бастагы сымны I кварталдаагы соруахтарын төлөргө дьулуһан, аһагы үчүгүйдүк тлэһин, булчуттат сирдэригэр табыстылар.

Н. КУЗЬМИН.

Оренбургскай усбалаах Санарскай оройуонун «Рассвет» колхозун механизаторы Социалистическай Үлэ Геройа Василий Макарович Чердинцев ата дейдуга кизгин биллэр. Кини тыа хайагыстыбатыгар техниканы үрдүк өгөрүтүлөөхтүн туһамытын иһин СССР Государственнай бириэмийэтин ыйла. Кини уола Григорий эмнэ механизатор, Үлэ

ССКП райкомун бюротун, райсовет исполкомун холбоһуутаах муннахтарын уураарынан 1975 СЫЛ ТҮМҮГҮНЭН сүөһүтүн бородуужууны ыйагыны үрдөтөр иһин оройуон совхозтарын, отделениеларын социалистическай куоталааныларын үрдүк көрдүрүлүрү ситиспит мангык коллективтар оройуоннаагы Бочуот дуоскатыгар таһаарыллалар:

СОВХОЗТАРТАН

Эрилик Эристин аатынан совхоз

ОТДЕЛЕНИЕЛАРТАН

Хайахсыт отделениета (Эрилик Эристин аатынан совхоз),
Чакыр отделениета (Эрилик Эристин аатынан совхоз),
Мугудай отделениета (Карл Маркс аатынан совхоз).

Э билли баар

Эрилик Эристин аатынан совхоз мччтат сүөһүтүнү илэтигэр, приведи ыйагы бастагы сырылаан үлэһитлэр. Бороону сымнаах уонна төһө-хоро хааччыларга, кинилэр бийлэр эбии аһагыны күнүтэ уонна далайдык бэлэнигэр көрмөхүлэр үлэһиттэрэ эмнэ үтүлээхтэр. Ол түмүгэр кыстык үс ыйагылар бирдин бороон аһагыны бийлэригэр кыстык туһаанылаах кимилэр совхоз үрдүгүн 4,2 кг үрдүгэ. Ити иһигэр Чакыр отделениетын бороон көрсөчүлэр 11,3 кг-нан улаатыннардылар.

Чакырга Минныала ферматын Н. С. Макаров элэһигэ 160

бороону көрөр. Манна ордук үчүгү көрдүрүүнү ахсынныга ситиспиттэр, бирдин бороон ортоһунан 17,1 кг төлөһүдэ. Оттон үс ыйагы көнүк аһагы 523-түү грамм аһагыны бирдэһинэр, 43,4 кг улаатылар.

А. Е. Филиппов уонна Т. Г. Карина Хонтово отделениетын кыһаагы сүөһүтүгэр буолаллар Анна Егоровна 27, Татьяна Гавриленко 30 бороонноохтор. Ол сүөһүлэри сууккатаагы төлөһүтүгэ 490-тан таһа грамм буолла уонна бирдин бөлүгэр 48—49,8 кг улаатын кэллэр.

А. ГОТОВЦЕВА.

Үөрдэр түмүктэр

ССКП XXV съезин достоннай көрсөр иһиги Бүүн Сохотаны социалистическай куоталааны кийрэн туран, оройуон кинин эргинер төһөлөр төхсүс пилетка түмүктэһиннээх сымдыр үчүгү көрдүрүлүрү ситисилэр. Татьяна Алексеевна Ирдичеева сөһүдэһидэх 1 №-дэх бородуукта маһагыны коллективта сымлаагы соруагыны

108,6 бырышмагы толорон, былаан таһынан 46,7 тыһ. солкуө бийлаах аһагы-үлэ аһагылаа. Бу маһагыны аһагылааччылар таһаан сымдылар, кинилэр таһаан аһагыларын тутта буларын курдук тына бороондэһин туруула, аһагылааччылар эһаагы сымнаагы тлэрдэр.

В. ИГНАТЬЕВ.

Бастыһнар кэккэлэригэр

Илэрээ сымлаагыта Бырымыччат-комсомольскай ферматыгар эдэр кыыс кэлбэтэ. Иһи субу аһагы орто оһуулааны бұтартыт аһа. Комсомол дүтөнатынан сүөһүтүнүн үлэһити кэлбит кыһыны опьтлаах ыйагыныгьттар ферма оһууны кытта бийлиһинэрбитиннэ, бөлүгүн идэлэригэр уһуйбуһууан барыттар.

Комсомолка Надежда Тарасова билигин Эрилик Эристин аатынан совхоз Хонтовооһуу отделениетын бир үчүгү мангыксытынан биллэр. Кини 15 ыйахтаах, олортон хас бирдинилэриттэн 1936-ыы кг үүтү ман, пилетка түмүктэһиннээх сымдыр бөлүгүн мит кибиттин 386 килэргэ

манна аһаагы. Кыстык үс ыйагы аһагыны көрүүнү, аһагыны олус кичэйэн кэллэ, көһүрбөнү тоһоһана ситтэ. Ол да иһин бирдин аһаахтан 269-түү кг үүтү ман. Ити иһигэр аһаах аһагыны 111-дин кг-ман аһаахтуһатта. Оһон совхоз бастык мангыксыттарын кэккэлэригэр динч-хачы иһигэр.

Надежда бөлүгүн билигин үрдэтигэр сүрдэһин дыйаһаар, общественнай олоһо аһагыныгьттар. ЫБСЛС райкомун чилиһэ Надежда Тарасова съезд иһиннээги үлэ аһагыгар иһиги иһээччилэртэн бирдэһиннэ буолар.

Н. ФЕДОРОВ.

Социалистическай Үлэ Геройа В. М. Чердинцев

Кыһыл Знамята орденнээх, ыйагы (хачагы) уонна кыыстары ЫБСЛС НК чилиһэ. Снимокка: Чердинцевтэргэ иһигэр бөлүгө—Татьяна (уола) уонна Григорий маһагы Люба

Дэриэбинэбэ күөх оттук

Гизовой маһагыны Оренбургскай производственнай управлениетын диспетчерскай сурьналыгар 3600000 дин сымнаагына сурьналына. Ол ата уоһаах куоттарын дыйа сымнаагынаахтарын иһиги аһагыныгьттар таһаарылыныа. Аһагыны пилетка сымалыгар күөх оттукту таһаарыныа 86 тыһаагынаахтарын аһаагылар.

Металла—бочуоттаах биэс муннук

Оренбургскай металлургическай комбинатта үлэһиттэр чүгүүтү таһаарыныа Государственнай аһагы иһиги. Металлургия уонна маһагыныгьттар таһаарыныа. Металлургия уонна маһагыныгьттар таһаарыныа. Металлургия уонна маһагыныгьттар таһаарыныа.

Пропандистарга, политинформатордарга уонна агитатордарга нөмө

БАРЫТА КИИИ ТУҢУГАР

ССКП КИИИ КОМИТЕТЫН БЫРАЙЫАГАР БЭСИЭДЭЛЭР

Советскай норуот коммунистическай тутуу биир дьһуннаах издирис нэмин бөдөҥ ситиһиннэрдээх түмүктээтэ. Социалистическай производство модьүүһүн үрдэтэн, научнай техникескай прогресы түргэттэн уонна үлэ өнөрүмтүөтүн улаатыннаран, норуот олоһун материалнай уонна культурнай таһынын өрө көтөбүүтэ партия XXIV съези тохсус пятилеткага бэлиттэбит сүрүн соруга төлөрүлүттэ. ССКП Киини Комитетын XXV съези бырайыагар этиллибитин курдук, ити ныйаабынай сорук онус пятилеткага эмиз салгыы өссө иһиг далааһыннаахтык туруорулар. Норуот олоһун салгыы сайдыытын программата онус иһиг уонна дьһуннаах. Киини олох бары өттүн эриэ-дэхсн сайыннараны көрөр.

ССРС норуотун хаһаайыстыбатын онус пятилеткага сайыннараны биир суол уратытынан Советскай Союз Уһук хотугу өттө түргэн тэтиминэн сайдыыта буолар. Неби уонна гаһы хостөөһүнү уһулуучу улаатыннарыы хас дабаны саҥа территориальнай-производственной комплекстары тэрийии, хотугу сир усулуобуйатыгар сөп түбэхэр техниканы уонна матырыяаллары иһигини өнөрүү, сир баайын чинчийэр үлэчи өссө күүһүрдүү. Тында-Бернэкиг тимир суолун бүтэри, муора уонна өрүс суолун салгыы ордук түргэттэннн сайыннарыы, өлөрөр дьһиги уонна культурнай-бытовоей тэрилтэлэри тутууну ордук түргэттэннн сорунтара ССКП Киини Комитетын бырайыагар көрүлүлээтэ. Ити сүтүннэ дьһалларга олоһуран хотугу сир үлэһиттэрин үлэлэрэ-хамнастара, олохторо-дьһахтара, культуралара биллэрдик уларыйыа. Ити барыта партия уонна правительство бийиги туспутугар аҕалыы кыһамнытын уонна ССРС норуоттарын дөбөрдөһүүлэрин, хардарыта көмөлөсүүһүлэрин чабылхай көстүүлэрин иһиг буолар.

ДОХУОТ

Национальнай дохуот туттууга уонна муньунууга барар өттө ааспыт биэс сылга 28 бырыһыан улаатта. Итиһинэх сөп түбөһиннэриин производство үүнүүтэ уонна норуот олоһун таһыма улаатымта хааччылынна. Ол курдук, норуот олоһун тупсарар саҥа дьһалларга, ахсыс пятилеткага тэһизэтэххэ, 1,7 төгүл элбэх үлэ ороскуоттатта. Дьһигиэх дохуот, нэһилиэнньэ биир киһигитэр таһаардахха, 24 бырыһыан улаатта, 75 мөлүйөҥ киһинэхэ үлэ төлөбүрө үрдээтэ.

Норуот олоһун таһыма үрдүүрүгэр улахан суолтаны тутуу общественнай фондалара ылаллар. Бу, быһаччытын өттөххө, хас биирдик киһинэхэ эбии дохуот, нийэс хамнаас буолар. Обществаннай фондаттан төлөбүр 1975 сылга 90 миллиард солкуобайга тэһизэтэххэ. Бу үлэ суотугар 40 мөлүйөҥ киһинэхэ нийэс, пособие, стипендия эбиллээ. Итиһи таһынан бу фондаттан хас биирдик ыл таһаар. Оҕо ахсын оскуолага үөрэнэригэр государство биир саҥа 125 солкуобайы, техникума үөрэнэригэр — 300, оттон үрдүк үөрэххэ үөрэнэригэр — 900 солкуобайы уйунар. Оҕо садыгар сылдьар оҕо ахсын сыл устатыгар ортотунан 290 солкуобай общественнай фондаттан төлөнөр. Ити дойду үрдүнн орто сыһыпаралар бийиги республикабыт усулуобуйатыгар биллэрдик улааттылар.

Саха АССР рабочайдарын уонна сулуспалаахтарын ылдаагы орто хамнастара 289 солкуобайга тэһизэтэххэ. Республика оскуодаларыгар 180 тыһыынча оҕо, техникумнарыгар — 10,7

государственной университетка 6264 студент үөрэйэр. 92,2 тыһыынча киһи пенсия уонна пособие ылар. Онон тутуу общественнай фондатынан дохуоттанан эбэтэр хамнастарыгар эбиинн өлөрөр дьһон ахсааннара, көстөрүн курдук, сүүһүнэн тыһыынча.

Онус пятилеткага национальнай дохуот 24—28 бырыһыан улаатара көрүлэр. Итиһинн сөп түбөһиннэриин киһи баһыгар тиксэр дьһигиэх дохуот 22 бырыһыанга тэһиз үрдүүтэ. Тутуу общественнай фондатын кэммэйэ билигин таһыматтан 30 бырыһыанга тэһиз улаатыа. Ити аата бары советскай дьһон дохуота кэлэр биэс сылга бадачча үүнүөхтөөх, норуот олоһо эриэ-дэхсн тупсуохтаах.

ТУТТУУ.

Нэһилиэнньэ дохуотун үрдэттэнн тутууну кэһизгэр, көрдөбүр, үрдэтэр. Дьһон үрдүк хаачыстыба лаах саҥа таһаарга, дьһыгастаах дьһизэ уонна киһи тэбигириннэригэр, бөдөөт, искуество уонна культура бородууксууларыгар наадыннылар улам улаатан иһэр. Итиһиннх сөп түбөһиннэриин таһаар эргийиннэ биэс сыл устатыгар 36 бырыһыан улаатта. Ордук чорботон культурнай уонна хаһаайыстыбаннай аналлаах таһаары атымылаһы үүннэ. Билигин дойду үрдүнн хас сүүстүү маалга 88 радиоприемник уонна радиолар, 72 телевизор, 72 таҥас сууһар массымын, 64 холодильник тиксэр.

Советскай норуот аһыгар аһа, таһаар таһаа биллэрдик тубуста. Бийиги аһылыккыт калорийынан Америка гизинн баһыйар. Советскай киһи күннэ 3200 калория аһы аһыгар

оттон АХШ олохтооҕо — 2800 калорийы. Ол гынан баран бийиги бурдук аһы, хөрүгүлүпүү туһанабыт. Оттон американецтар эти, сымысты, фруктаны бийигиннэһэр элбэри сиилэр. Итиһи ситэргэ ааспыт пятилеткага элбэх үлэ ыһаабын. Ол курдук, пятилетка түөрт сылыгар ССРС-ка биирдик киһинэхэ эти аһылааһын сылга 7 килограмман, сымысты — 46 устууканан, оҕуруот аһын — 5 килограмман эбигиннэ. Ити кэһизэ промышленнай таһаардары аһылааһын үс гыммыт бийигинн улаатта.

Саха сиригэр тутуу эмиз биллэрдик үрдээтэ. Таһаар эргийиннэ биэс сыл устатыгар 41 бырыһыан үүннэ. 1975 сылга республика биирдик иһиги ортотунан 1261 солкуобайдаах таһаары аһылааста. Эти аһылааһын, 1970 сылы кытта тэһизэтэххэ, 24,3 бырыһыан, үүтү — 43,5 бырыһыан, оҕуруот аһын — 46 бырыһыан элбээтэ.

Уһунуук туттулар культурнай уонна хаһаайыстыбаннай таһаардары аһылааһын биллэрдик кэһизгэ.

Ол курдук Мэҥэ-Хаҥалас оройуонун үлэһиттэрин бас биликитигэр билигин 195 легковой автомашинна, 2159 мотоцикл, 4 тыһыынча телевизор баар. Сунтаарга Бүлүүтээҥи ГЭС электроэнергията кэлэр буолбута түөрт төгүрүк сылын туолла. Ити кэм устатыгар электричествоны олоххо-дьһахха туһаныы олус кэһизгэ. Аһаардас Сунтаар оройуонугар потребительскай общество тохсус пятилетка сылларыгар 1096 холодильник, 1284 таҥас сууһар массымын, 2881 радиоприемник аһылааста. Билигин маһа ыл аһы кэһизгэ электрическай олохтон сараалан кыһааһыннэ дьһири барыта уон түөрт араас электробытовоей прибордар олоххо туһанылар буоллулар. Электрическай олоххо-дьһахха туһаныы дьһон олоһун кэһизгэ уонна чэпчэттэ. Олох тутуубутун биир бэлитиннэн общинасаа кылааты ууруу буолар. Түөрт сыл устатыгар сберкасаа кылааты ууруу бу оройуонга иһиги төгүл кэһизгэ улаатан, аһыс аһаар мөлүйөҥ солкуобайга тэһизгэ.

Дьһон материалнай олоһун уйгула тупсан истэриин аһыс духовнай көрдөбүл үрдүүр. Ол курдук, Сунтаар оройуонугар киһигини аһылааһын пятилетка түөрт сылыгар иһиги төгүлгэ чугаһыыр улаатта, библиотекаттан иһигинн ылан аһары, бөдөөккэ суртууу, киһиннэ сылдьыы лаппа элбээтэ. Биир тыһыынча киһи баһыгар билигин 1760 экземпляр бөдөөт суртуута тиксэр, ити 1970 сыллааһын кытары тэһизэтэххэ

балтараа төгүлүнн ордук. Онус пятилеткага Советскай Союз үрдүнн тутуу өссө тупсара көрүлэр. Розинчиги таһаар эргийгэ 29 бырыһыанга дьһири улаатыа. Аһылык ордук индустриаллаах бородууксугарын — эти, үүтү, оҕуруот аһын, фруктаны — аһылааһын кэһизгэ. Культурнай-бытовоей уонна хаһаайыстыбаннай таһаардарынан нэһилиэнньэ ордук төлөрүтүк хааччыллара. Маһыаха тупсабай оҕоһуулаах, үчүгэй хаачыстыба лаах оҕуруктар элбээтэрэ.

ХААЧЧЫЙЫ

Үлэ усулуобуйатын уонна хаачыстыбатын салгыы тупсарыы, дьһахталлар үлэһиг уонна өлөрөр усулуобуйаларын биллэрдик чэпчэти, социальнай хааччылыыны, доруобуйа харыстабылын уонна нэһилиэнньэ оҕоһулар олох-дьһах өгөтүн салгыы сайынарыы советскай дьһон өлөрөр усулуобуйаларын лаппа тупсарар.

Советскай Союз киһиги сылларга доруобуйа харыстабылыгар аан дойдуга бөстанилар кэһизэлэригэр тэһизтэ. Уон тыһыынча киһинэх билигин биһизхэ 31,6 врач тиксэр. Тохсус пятилетка сылларыгар элбэх эмн тэрилтэлэрэ тутулулар. Наука ситиһинитигэр олоһуран эмн саҥа техниката, көрүгүнэрэ үөскээтилэр.

Олох усулуобуйата тупсубутун маһыны киһи мөккүспэт сыһыпаралара көрдөрүлэр. Хас күн аһы олох-дьһах тэрилтэлэригэр сылдьан 16 мөлүйөҥ киһи өгөтү ылар. Маһа алта сүүскэ тэһиз араас оҕо оҕоһулар. Ааспыт биэс сыл устатыгар бу тэрилтэлэргэ түөрт аһаар мөлүйөҥ тонна таҥас сууһулуна, алта сүүс мөлүйөҥ устуука таҥас химикаткара ыраастатта, сэттэ уон мөлүйөҥ араас саҥа таҥас тигилиннэ, алта сүүс уон мөлүйөҥ аһаар таһаа өрөмүөннэһэ. Күн аһаар общественнай аһылык тэрилтэлэригэр 75 мөлүйөҥ киһи аһыыр. Детскада уонна детскада күн аһы 11 мөлүйөҥ оҕо кэлэр. Хайдах курдук киһиги далааһынай!

Өлөрөр дьһиги сылаас уонан итиһи, сылаас уонна тыһыны дууан хааччылыы, паннаанай уонна канализациянан ситэриин кэһизгэ иһэр. Ол курдук, быһылгы сыл бүтүүтүгэр куорат квартираларын 60 бырыһыанга, тыа сирин дьһилэрин 57 бырыһыанга аһылда таһынан туһаар буолуохтара.

Норуот хаһаайыстыбатын ити салаалара Саха сиригэр эмиз үрдүк тэтимнэхтик сайдаллар. Балмыа нуойкатын ахсаана 11820 буолла, эмчиттэр элбээтилэр.

Нэһилиэнньэ олох-дьһах өгөтүн өнөрүү сылаа биир иһинэхэ ортотунан 25 солкуобай 81 харчыга дьһири улаатта. Төлөрү тэрилтээх квартиралары тутуу биллэрдик кэһизгэ. Куораттар уонна рабочай бөһүөлктэр дьһилэрин аһаарыттан ордуга сылаас уонан итиһилэр буоллулар. Устэи биир уонан, таһынан, паннаанай, канализациянан хааччыллаллар. Ити бийиги усулуобуйабытыгар биллэр-көстөр ситиһин буолар.

Дьһон өлөрөр усулуобуйата онус пятилеткага салгыы тупсууда. Ол курдук, ССКП Киини Комитетын бырайыагар балмыаалар нуойкаларын уопсай ахсаанын 1980 сылга 3,3 мөлүйөҥтэ тирээрдиин, маһыны эмтэһинн саҥа ныймаларын кэһизгэ туһаныы көрүлэр. 2,8 мөлүйөҥ миһэттэ тэһизгэ оҕо тэрилтэлэрин тутуу, нэһилиэнньэ оҕоһулар олох-дьһах өгөтүн балтараа төгүл улаатыннарыы былаанналар.

Рабочайдар уонна сулуспалаахтар 51 бырыһыаннара дьһахталлар. Онон үлэһит дьһахталлар үлэһиг уонна өлөрөр усулуобуйаларын тупсарыы дьһахталлар нэһилиэнньэ халыҥ араатын таарыйар. Ол курдук, оҕо биир саһын туоһуэр дьһири иһизгэ ситэтэ суох төлөбүрдээх уопусуһаны биирнн, оҕоһоох дьһахтар төлөрүтэ суох үлэ күһүгэр эбэтэр нэһилээ сорох күһигиригэр үлэһигэр буолуохтара. Дьһахталлар үлэһигири чэпчэтэр итиһиги да аһы дьһахталлар олоххо иһигиэхтэрэ.

ТУТУУ

Норуот олоһо тупсуутугар биллэр суолтаны тутуу ылар. Киһи улахан кэммэй-дээхтик мытыллар. Ааспыт биэс сылга 544 мөлүйөҥ квадратнай метр уопсай иһиннэх өлөрөр дьһилэр тутулан, 56 мөлүйөҥ иһин саҥа дьһизгэ көстүлэр. Билигин Советскай Союз үлэһиттэрин 70-тан таһа бырыһыана туспа квартирага өлөрүлэр. Ити сылааһа улахан ситиһинн уонна иһиннэригэр кэһизгэ сорук турарын туоһулуур. Коммунистическай партия уонна Советскай правительство дьһону барытын төлөрү тэрилтээх квартираларынан хааччылар нэһилээх соругу аан дойдуга аан бастаан туруордулар.

Ити иһиги кэһизиллээх соругу төлөрүүгэ онус пятилетка биир дьһоннаах хардыһыан буолууда. 550 мөлүйөҥтэ тэһизгэ квадратнай метр иһиннэх өлөрөр дьһиз тутулууда. Сэттэ мөлүйөҥ миһэттээх саҥа оскуодалар үлэһигириэхтэрэ. Культура, олох-дьһах, өргикэ тэрилтэлэрин материалнай базалара биллэрдик халыада.

(Бүтүүтүн 4-с стр. көр).

ЫЧЧАТТАР СУБЭХИТТЭРЭ

ЧУРАПЧИНСКАЯ РАЙОННАЯ ТИПОГРАФИЯ г. Чурапча, ул. Карл Маркс, 12. Тираж 2765